

III RIIGIKOGU

3. istungjärk. **Protokoll nr. 87 (53).**

1927. a.

III Riigikogu koosolek, 19. mail 1927. a.
kell 17.

Kokku on tulnud 88 Riigikogu liiget.

Valitsuse looishis: sõjaminister **N. Reek**, kohtuminister **O. Tief**, välisminister **F. Akel**, haridusminister **J. Lattik**, teedeminister **A. Kerem**, kaubandus-tööstusminister **K. Kornel**.

P ä e v a k o r d :

1. Eesti-Belgia vahelise konsulaarkonventsiooni kinnitamise seadus — III lugemisel.

2. Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse muutmise seadus nr. 2 — III lugemisel.

3. Aktsiaseltside ja osahingute kohta käivate seaduste täiendamise seadus — III lugemisel.

4. Kriminaal kohtupidamise seaduse §§ 337., 978. ja 978¹ muutmise seadus — III lugemisel.

5. Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — II lugemisel.

6. Peeter Suure merekindluse ja mereametikonna jaoks võõrandatud kinnisvarade korraldamise seadus — III lugemisel.

7. Ärimaksu seaduse muutmise seadus — II lugemisel.

8. Eraõppeasutuste seadus — II lugemisel.

Koosolekut juhatab abiesimees **R. Penno**.

Sekretäri kohal abisekretär **J. Piiskar**.

Koosolek algab kell 17.15. min.

I. Päevakorra Juhataja R. Penno vastuvõtmine. n o: Avan Riigikogu koosoleku.

V. Hasselblatt (sks): Kui mina täna ennelõunat tegin ettepaneku päevakorda täiendada selle seadusega, mis käsitab Vene aktsiate tagasiandmist, siis küsiti minult, kas valitsus toetab seda ettepanekut. Mina omalt poolt ütlesin, et — jah. Minul oli pärast juhus rääkida valitsuse liikmetega, kes olid arvamisel, et see seaduseelnõu tuleb vastu võtta nüüd kevadel sellepärast, et sügisel istungjärgul jääme hiljaks, sest peame arvestama kuldbilansi tähtajaga. Sügisel istungjärgul lõpeb

see tähtaeg ja siis ei ole enam võimalik veneaegseid aktsiaid selle seaduse alusel korraldada. Ma tõin need motiivid ette Riigikogule, mis pärast see seaduseelnõu kiire on ja tuleb kevaldel vastu võtta. Seda arvesse võttes teen ettepaneku, see seaduseelnõu punkt 7. päevakorda võtta.

A. Jõeäär (stp): Mina vaidlen härra Hasselblatt'i ettepaneku vastu. Selle küsimuse on otsustanud vanematekogu, ja ka täna otsustas Riigikogu selle punkti päevakorrast välja jätta. Vastasel korral ei suudeta Riigikogu istungjärku lõpetada 20. mail, nagu tahetakse, sest nimetatud seaduseelnõu tekitab pikki läbirääkimisi ja vaidlusi. Seda silmas pidades peaks Riigikogu rkl. Hasselblatt'i ettepaneku tagasi lükkama.

Juhataja R. Penno: Rkl. Hasselblatt'ilt on ettepanek, võtta 7. päevakorra-punktiks veneaegsete aktsiate tagasiandmise seadus. (Vahelhüüded: Niisugust seadust ei ole olemas! See ei ole õige pealkiri!)

V. Hasselblatt (sks): Et Riigikogu liikmete soovile vastu tulla, muudan oma ettepanekus seaduseelnõu pealkirja, nimelt: Eesti-Vene rahulepingu põhjal Vabariigi Valitsusele üleantud väärtpaberite tagasiandmise seadus.

Juhataja R. Penno: (Hääletatakse.) Rkl. Hasselblatt'i ettepaneku poolt on 18 häält, vastu 26 häält, seega on ettepanek tagasi lükatud. Päevakord on kindlaks määratud.

2. Teadaandmine komisjoni antud seaduseelnõu kohta. Sekretär **J. Piiskar:** Riigikogu juhatuse poolt on koolinõunikude ja avalikkude koolide õpetajate ajutise palgalisa seadus antud rahaasjanduse komisjoni.

3. Eesti-Belgia vahelise konsulaarkonventsiooni kinnitamise seadus — III lugemisel. Juhataja **R. Penno:** Väliskomisjoni aruandja rkl. Rei puudumise pärast jääb käesolev päevakorra-punkt vahele.

4. Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse muutmise seadus nr. 2 —

III lugemisel.
(Tekst pr. 86, veerg 2320—2323.)

Üldkomisjoni aruandja **A. Laur**. Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu paragrahvide viisi ja lõpuhäälendamisel.

parandatud tekstis toodud ei ole, iseenesest välja kukuvad. Edasi tuleb teine osa. Seal on Araabia nr. 1-sega punktina tähendatud terve paragrahv, mis kõneleb, et käesoleva seaduse alusel hakatakse maksma perekonna-abiraha 1. aprillist 1927. a., see tähendab — tagant järele. Tuleb teine samasugune punkt; sellegi punkti sisu on tavalise paragrahvi sisu: käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega. Meie oleme siimaani sarnased asjad harilikult paigutanud paragrahvi. Edasi kolmas punkt: „käesoleva seaduse maksma hakkamisega muudetakse ära: a) perekonna-abiraha seaduse § 1. märkused 2 ja 3 („R. T.“ nr. 1/2—1923. a.), „need on niikuinii juba ära muudetud, sellepärast, et neid parandatud § 1. tekstis ei ole, „b) riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus („R. T.“ nr. 31 — 1926. a.)“ — see on maksma pandud ainult ühe aasta peale, nii siis on see seadus maksvuse kaotanud, c) punkt Riigikogu poolt 1927. a. vastuvõetud perekonna-abiraha muutmise seaduses, — minu teada on see seadus, mis ei ole üldse maksma hakanudki, seda ei saa siis muidugi mõista ka mitte muuta.

5. Aktsiaseltside ja osatühingute kohta käivate seaduste täendamise seadus — III lugemisel.

(Tekst pr. 86, veerg 2323—2328.)

Üldkomisjoni aruandja **A. Tamman**.

Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu paragrahvide viisi ja lõpuhäälendamisel.

Kui Riigikogu tahab veel enne istungjärgu lõppu nalja teha, siis võib ju käesoleva seaduse vastu võtta esitatud kujul. Aga veidi piinlik peaks olema sarnast seadust „Riigi Teatajas“ välja kuulutada. (A. Tupits, põl: Aga ega seda ka õhku ei võija jätta, mis vastu võeti.) Minu ettepanek on: katkestada arutamine, et Riigikogu juhatus üheskoos aruandjaga võiks küsimust kaaluda. Eriti p. c suhtes. Sest — ma rõhutan seda veel kord — ära muuta ei saa seda, mis maksma hakanud ei olegi. (H. Rebane, põl: Eitsee, mis tasta saab?)

Ma leian, käesoleva seaduse konstruksioon on sarnane, et seda II lugemisel Riigikogu pleenumis arutada ei saa. Sellepärast on soovitatav see seaduseelnõu päevakorrast ära võtta selle eeldusega, et katsutakse täna õhtu kestel sellele seadusele sarnane konstruksioon leida, et seda „Riigi Teatajas“ võimalik oleks välja kuulutada. Aga sarnasel kujul, nagu praegu, on eelnõu vastuvõtmatu.

6. Kriminaal kohtupidamise seaduse §§ 337., 978. ja 978¹ muutmise seadus — III lugemisel.

(Tekst pr. 86, veerg 2328.)

Üldkomisjoni aruandja **T. Kalbus**.

Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu III lugemisel ja lõpuhäälendamisel.

7. Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus — II lugemisel.

Rahaasjanduse komisjoni aruandja **E. Sulg** (loeb): Perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus.

O. Gustavson (stp): Käesoleval seadusel ei näi üldse õnne olevat siia kurja ilma pääsemisega. Teatavasti võttis Riigikogu samasisulise seaduse 9. aprillil käesoleval aastal vastu. See seadus jäi välja kuulutamata sellepärast, et Riigikogu juhatus leidis temas seda võrt palju vastukäivust, et ei riskeerinud seda seadust „Riigi Teatajas“ avaldada. Nüüd on seadus rahaasjanduse komisjoni poolt uuesti kokku seatud ja — veel halvemaks tehtud. Kui enne oli üks vastukäivus sel seadusel, siis on neid nüüd mitu. Kogu eelnõu konstruksioon on võimatu.

Seaduseelnõu I osas öeldakse, et muudetakse § 1-st ja selle paragrahvi märkust. Peaks selge olema, et teised kaks märkust, kui need

L. Johanson (stp): Minu eelkõneleja sõnadest võiks aru saada, nagu oleks selle seaduseelnõu puuduste juures, mida ka toonitas härra Riigikogu esimees koha pealt vahelhüüetes, süüdi rahaasjanduse komisjon. Kui teie aga vaatate, kuna seaduseelnõu rahaasjanduse komisjoni on tulnud, siis näete, et see oli 16. mail. Rahaasjanduse komisjon on, nagu mina olen võinud tähele panna, eelnõu ühel koosolekul vastu võtnud. Valitsuse eel-

nõu ei ole minu nägemise järgi mitte punkti ega koma võrra parandatud. Nagu komisjonis tähendati, on see seaduseelnõu läbi vaadatud kohtuministeeriumis, kui ma ei eksi, kodifikatsiooni osakonnas. Kui siin etteheiteid on, siis langevad need Vabariigi Valitsuse ja kohtuministeeriumi peale. Sellepärast on väga rõõmustav, kui härra minister Tief sõrme üles tõstis ja selle küsimuse kohta sõna võtab.

Kohtuminister O. Tief: Kui siin räägitakse, et sellel seaduseelnõul väga suured puudused on redaktsiooniliselt, siis pean ütleva, et siin on küsimus selles — misugused on arusaamised. Igal seadusandlikul kogul on oma seadusandmise tehniline viis ja tuleb silmas pidada, mis seisukohalt etteheiteid tehakse. Kui vaatame Vene seadusandlust, siis on siin asi täiesti korras. (A. A. N. d e r k o p p, t ö e r: E i o l e!) Vene seadused koosnevad kahest osast — üks on materjali-osa ja teine — elluviimiseosa. Siin käib kallalekippumine just elluviimiseosa kohta. Kõik Vene seaduste elluviimiseosad on ilma paragrahvideta, neis üldse paragrahve ei ole. (K. V i r m a, s t p: M i s s e l l e n i m i s i i s n ü ü d o n — k a s „u k a a s“ v ö i „d e k r e e t“?) Vene seaduses oli ainult materjaliosal oma pealkiri, elluviimiseosadel pealkirja ei olnud. Seal öeldi, mis muudetakse ära, mis hakkab maksma, ja mingisuguseid paragrahve seal ei olnud.

Kui vaatame käesolevat juhtumist, siis § 1. märkus peaks maksma jääma... (O. G u s t a v s o n, s t p: Ö e l g e s i i s, e t § 1. ü h e s m ä r k u s t e g a p a n n a k s e m a k s m a.) Teie tahate nüüd väljendada, aga võib ka teisiti. See on ainult Teie subjektiivne arvamine, et nii parem on. Võib väga hästi öelda, et märkus 1. jääb maksma, ja 2., 3. kaotatakse ära. (K. V i r m a, s t p: K a s s e e i s e e n e s e s t m ö i s t e t a y e i o l e, e t k u i p a r a g r a h v m u u d e t a k s e, e t s i i s k a m ä r k u s ä r a k a o t a t a k s e?) Mitte sugugi. Siin on selle poolest täiesti õieti talitatud. Muidugi võib ka nii väljendada, nagu härra Gustavson ette pani. Ma ei ütle, et see võimatu on. (A. A. N. d e r k o p p, t ö e r: M i s s u g u s e d V e n e m ä ä r u s e d n e e d o n?) Riigivolikogu juhatusel poolt vastuvõetud määrused... (O. G u s t a v s o n, s t p: N e i s m ä ä r u s t e s, h ä r r a T i e f, e i o l e s e l l e s t m i t t e ü h t e s ö n a.) Mina täpselt ei mäleta selle reegli allikat, aga mina võin Teile selgeks teha igal üksikul juhtumisel kodifitseeritud väljaannetes, et niisugune kord maksev oli. (K. V i r m a, s t p: S e e t ä h e n d a b, E e s t i R i i g i k o g u k o d u k o r d e i o l e m e i l m a k s e v, v a i d m a k s e v o n

d u u m a k o d u k o r d.) Meil ei ole kahjuks niisuguseid määrusi välja antud.

Mis puutub edasi sellesse, et ei ole võimalust öelda, et Riigikogu poolt 9. aprillil sel aastal vastuvõetud perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus ära muudetakse, siis selle kohta peab tähendama, et siin võivad seisukohad lahku minna. Kui asuda sellele praktikale, et ükski seadus, mis pole välja kuulutatud, ei ole seadus, siis iseenesest mõista ei ole seda märkust vaja. Mina isiklikult asun ka sellel põhimõttel. Aga Riigikogu praktika on olnud teistmoodi. Riigikogu on järjekindlalt öelnud üksikute seaduste suhtes, et seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega. Ja kui Riigikogu praktika nii on olnud, siis hakkab seadus maksma tema vastuvõtmisega, enne väljakuulutamist. See on nii olnud (K. V i r m a, s t p: S i i n t e i e k ä i t e R i i g i k o g u p r a k s i s e j ä r g i, k u n a s a m u t i s e r v e e r i t e m e i l e d u u m a k r a a m i.) On kindel, et kui meie Riigikogu praktika järgi käiksimine, siis peaksime selle punkti sisse võtma, aga minu arvates oleks see ekslik. Õieti peaks seaduses öeldud olema, et käesolev seadus hakkab maksma tema väljakuulutamise, aga mitte tema vastuvõtmisega. (A. A. N. d e r k o p p, t ö e r: M i k s T e i e e i k i r j u t a s e d a.) Mina ei ole seda seaduseelnõu kirjutanud. (K. V i r m a, s t p: K e s e l l e r e d i g e e r i s?) Siin on silmas peetud Riigikogu praktikad, ja kodifikatsiooni osakond, kes käesoleva eelnõu läbi vaatas, on arvestanud Riigikogu senise praktikaga, et seadusesse sisse võetakse paragrahv, millega öeldakse, et käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega enne väljakuulutamist. Kui Riigikogu loob mingisuguse teise praktika, siis võiks selle järele käia. Kõik see, mis tõi ette härra Gustavson, on küll võimalik, kuid võimalikud on ka teised seisukohad. Siin on Riigikogu enese otsustada, missuguse praktika ta loob. Ei või öelda, et kodifikatsiooni osakond oleks pidanud tingimata teise ettepaneku tegema, sellepärast et kodifikatsiooni osakond peab ikkagi Riigikogu praktikaga arvestama ja seda on ka tehtud.

O. Gustavson (stp): Ma tahaksin ainult paar õiendavat märkust teha. Käesolevas ettepanekus näete, et on eelnõu jaotatud I ja II ossa, osa on meie praktilise järgi midagi muud kui peatükk. Härra Tief'ki ei julenud öelda, et esimene, teine, kolmas jne. osa oleksid peatükid. Võtame aga kätte seaduseelnõu II osa p. 1., siis leiame, et selles räägitakse korraga I peatükist. Seadus ise jaguneb osadesse, aga punktis tehakse saade peatükile.

Tekib küsimus, missugust peatükki on mõeldud, kui neid olemas ei ole.

Edasi ütles härra Tief erajutuajamisel, et ei saavat sellepärast esimest punkti viia esimese paragrahvi alla, et see punkt pidavat sõltuma ainult esimese paragrahviga. See ei käivat kogu seaduse kohta. Kui teie loete § 1. märkust, siis leiate: „Selle seaduse alla ei kuulu riigiteenijad ja kaitseväelased, kelle teenistuskohd on väljaspool vabariigi piire“. Selle seletuse alusel peaks ütleva, et ka esimene märkus ei käi kogu seaduse ulatuse kohta, vaid maksab ainult esimese paragrahvi piirides. Härra Tief, kuidas on lugu teiste paragrahvidega, kas need on maksvad ka kodanikkude kohta, kes elavad väljaspool kodumaa piire?

Härra Tief ütleb, et siin võib talitada nii ja teisiti. Muidugi, võib talitada ka kolmat moodi, aga õnnetus seisab selles, et meie ei saa käia tuju järgi, vaid meil on välja kujunenud kindlad vormid ja traditsioonid. See ettepanek eitab siamaalseid vorme täies ulatuses, sellepärast kahtlen ma, kas seadus sel kujul on vastuvõetav.

Aruandja **E. Sulg**: On ju tõsi, et seaduseelnõus, mis eile rahaasjanduse komisjonist tuli ja seal ühe päevaga vastu võeti, mõnesugused väikesed konarused on. Kuigi siin mõned väikesed konarused on, on nende üle omavahel läbi räägitud ja selle põhjal saavad teisel lugemisel parandused tehtud. Kõik need kartused siin on täiesti üleaurused. (K. Virma, stp: Korrale võiks need kutsuda, kes segavad.) Härra Virma, ka Teil võib juhtuda suure kiirusega vigu. (Riigivanem J. Teemant: Ta ei jõua kiirelt liikuda, loodus on selle vastu. — Vahel hüüe K. Virma, stp poolt.)

Kohtuminister **O. Tief**: See, mida härra Gustavson siin teisel ülesastumisel ette tõi, ei ole minule täiesti vastuvõtmatu. Härra Gustavson avaldas nüüd arvamist, et siin on vormiküsimus ja tuleb traditsioonidest kinni pidada. Mina ju selle vastu ei vaidle, kuid ei või öelda, et seaduseelnõus niisuguseid puudusi oleks, mis tema maksmapanemist takistaksid.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu pealkirivastu võetud.

Aruandja **E. Sulg** (loeb):

„I.

Perekonna-abiraha seaduse § 1. ja § 1. märkus („R. T.“ nr. 1/2 — 1923. a.) muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 1. Kõigile riigiteenijaile ja alalise kaitseväge kuuluvatele kaitsevägeelastele, kes saavad mitte üle 14.000 marga kuus palka, makstakse nende ülalpidamisel olevate seaduslike, adopteeritud, legitimeeritud ja teise abikaasa elmistest abieludest sündinud laste pealt toetusraha § 3. ettenähtud suuruses, kusjuures iga tähendatud riigiteenija ja kaitsevägeelase palga ja perekonna-abiraha kogusumma ei või tõusta üle 15.500 marga kuus.

Märkus. Selle seaduse alla ei kuulu riigiteenijad ja kaitsevägeelased, kelle teenistuskohd on väljaspool vabariigi piire“.

Teen ettepaneku, seaduseelnõu esimeses, sissejuhatavas osas sõnade „ja § 1. märkus“ asemel võtta „ühes märkustega“, sellega oleks võimalik II osas välja jätta p. a.

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on parandus vastu võetud. Panen hääletamisele I osa ühes parandusega. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on I osa vastu võetud.

Aruandja **E. Sulg** (loeb):

„II.

1) Käesoleva seaduse alusel makstakse perekonna-abiraha tagant järele 1. aprillil 1927. a. arvates neile isikutele, kelle palga suurus vastas tähendatud aja jooksul käesoleva seaduse peatükk I ettenähtud nõuetele.

2) Käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega.

3) Käesoleva seaduse maksmahakkamisega muudetakse ära:

a) perekonna-abiraha seaduse § 1. märkused 2 ja 3 („R. T.“ nr. 1/2 — 1923. a.),

b) riigiametnikkude ja -teenijate ühekordse palgalisa ja palgaseaduse muutmise seadus („R. T.“ nr. 31 — 1926. a.), ja

c) Riigikogu poolt 9. aprillil 1927. a. vastu võetud perekonna-abiraha seaduse muutmise seadus“.

Vastavalt sellele, mille üle enne läbi räägitud, teen ettepaneku, II osa vastu võtta I lõike käesoleva redaktsiooni järgi, kusjuures sõna „peatükk“ asemel võtta „osas“ ning sõna „osas“ paigutada pärast „I“. Nii et järjekord oleks järgmine: „käesoleva seaduse I osas ettenähtud nõuetele.“

Peale selle tuleks juurde võtta uus osa, nimelt III osa, mis kõlaks järgmiselt: „käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega.“ Eriti tarvilikuks tunnistati see osa väljamaks-

mise tehingute mõttes, sest tunnistati tarvilikuks, et perekonna-abiraha, mis selles seaduses ette nähtud, tuleks välja maksta tagant järele alates 1. aprillist.

Mis puutub teistesse punktidesse, nimelt punkt 3., siis seal punkt a all punktid 2 ja 3 muutuksid I osa uue redaktsiooni tõttu. Peale selle kukuks välja punkt b, sest ta on ära ignoreeritud. Punkt b nimetatud seadus oli maksev ainult 1926./1927. eelarve-aasta kohta.

Arvesse võttes vanematekogu seisukohta, tuleks välja jätta viimane osa, mis käsitab 9. aprillil s.a. vastuvõetud seadust. Siin asuti seisukohale, et see seadus ei ole välja kuulutatud ja sellepärast oleks siin tema äranäitamine täiesti ülearune.

Juhataja **R. Penno**: Ma pean konstateerima, et seaduseelnõu II osa sel kujul, nagu komisjon ette on pannud, hääletada ei saa. Aruandja poolt on aga ettepanek tehtud, võtta seaduseelnõu II osa järgmiselt: „Käesoleva seaduse alusel makstakse perekonna-abiraha tagant järele 1. aprillist 1927. a. arvates neile isikutele, kelle palga suurus vastas tähendatud aja jooksul käesoleva seaduse I osas ettenähtud nõuetele.“

Asun aruandja poolt ettepannud II osa hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on II osa vastu võetud.

Aruandja poolt on ettepanek, võtta veel uus III osa: „Käesolev seadus hakkab maksma tema vastuvõtmisega.“

Kohtuminister **O. Tief**: Teen ettepaneku, III osa võtta järgmiselt: „Käesolev seadus hakkab maksma tema väljakuulutamisega,“ et üle minna õige praktika juurde.

Juhataja **R. Penno**: Aruandja on ettepaneku tagasi võtnud, nii et jääb ainult härra kohtuministri ettepanek: „Käesolev seadus hakkab maksma tema väljakuulutamisega.“

Kohtuminister **O. Tief**: Et vaidlusi ära hoida, parandan oma ettepanekut. Minu arvates võiks ju ka öelda „väljakuulutamisega“, kuid et siin vaidlusi võib tekkida, siis panen ette, III osa vastu võtta järgmiselt: „Käesolev seadus hakkab maksma tema avaldamisega „Riigi Teatajas“. See väljendus vastab täiesti Riigikogu kodukorrale.

Juhataja **R. Penno**: Asun kohtuminister Tief'i poolt ettepannud III osa hääletamisele. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on III osa vastu võetud.

8. Peeter Suure merekindluse ja mereametkonna jaoks võõrandatud kinnisvarade korraldamise seadus — III lugemisel.
(Tekst. pr. 86. veerg 2329—2340.)

Üldkomisjoni aruandja rkl. J. Holberg'i puudumise pärast täidab aruandja kohuseid komisjoniesimees **A. Jõeäär**.

Pealkiri võetakse nähtava enamusega muutmatult vastu.

A. Jõeäär (stp): Panen ette, § 1. vastu võtta sarnasel kujul, nagu ta üldkomisjoni poolt esitatud, seega tagasi lükata II lugemisel vastuvõetud rkl. Anderkopp'i parandus.

Juhataja **R. Penno**: Rkl. Jõeääre poolt on ettepanek, välja jätta parandus, mis II lugemisel sisse võetud, ja paragrahv redigeerida järgmiselt:

„§ 1. Käesoleva seaduse alusel korraldatakse neid maa-alasid, mis endise Vene keisri ukaaside põhjal 7. juulist 1913. a. (Vene sead. ja korralduste kogu art. 1385 — 1913. a.) ja 1. juulist 1914. a. (Vene sead. ja korralduste kogu art. 1905 — 1914. a.) olid määratud võõrandamisele end. Peeter Suure merekindluse ehitamiseks ja mereametkonna tarveteks, kui need maa-alad endise Vene valitsuse poolt üle olid võetud.“

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek tagasi lükatud.

Panen § 1. hääletamisele sarnasel kujul, nagu ta II lugemisel vastu võetud. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on § 1. vastu võetud.

§§ 2 — 6 võetakse nähtava enamusega muutmatult vastu.

A. Jõeäär (stp): Panen ette, uus paragrahv vastu võtta järgmise sisuga:

„§ 7. Kõik lepingud ja muud toimingud, mis tehtud riigi nimele kinnistatava kinnisvara kohta peale nimekirja kokkuseadmist võõrandamise puhul, loetakse maksvuseta.“ — See on esimene variant, ja teiseks variantiks:

„§ 7. Kõik lepingud ja muud toimingud, mis endised omanikud kolmandate isikutega teinud riigi nimele kinnistatava kinnisvara kohta pärast kinnisvara ülevõtmist Vene valitsuse poolt, loetakse maksvuseta.“

Juhataja **R. Penno**: (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on esimene variant tagasi lükatud. (Hääletatakse.)

Nähtava enamusega on teine variant tagasi lükatud.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on seaduseelnõu lõpuhääletamisel vastu võetud.

Kuna juhatusel vaja selgitada homset päevakorda, kuulutan kümneminutilise vaheaja.

Vaheaeg kl. 18.30 min. — kl. 18.50 min.

9. Riigikogu kolme järgmise koosoleku aja ja päevakorra määramine.

Abisekretär **O. Liigand** (korra kohta): Juhatusel nimel teen ettepaneku, pidada järgmine koosolek homme, 20. mail kell 10 hommikul, päevakorda võttes: (vaata pr. nr. 88/54.)

Pärast esimest koosolekut veerand tunni pärast pidada teine koosolek, päevakorda võttes: (vaata pr. nr. 89/55.)

Pärast teist Riigikogu koosolekut 15 minuti pärast pidada kolmas Riigikogu koosolek, päevakorda võttes: (Vaata pr. nr. 90/56.)

Juhataja **R. Penno**: Ma kavatsen need ettepanekud hääletada korraga. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on otsustatud homme kolm koosolekut pidada, ja ühes sellega ka päevakorrad määratud.

10. N. Semjonov'i sõnavõtmise isiklikus asjas.

N. Semjonov (väljasp. rhm): Господа члены Государственного Собрания. Полгода тому назад я с этой трибуны

обратился перед вами с заявлением на притеснения меня и моего семейства со стороны полиции при явном попустительстве правительства, и просил оставить нападки и предъявить ко мне обвинение, если таковое имеется. Теперь я вынужден снова обратиться к вам, господа народные представители, и заявить, что действию полиции, как охранной, так и наружной перешли все границы какой-бы то ни было справедливости, должной существовать в демократически-свободной стране.

1) В январе месяце сего года комиссаром полиции II участка Печерского уезда, господином Василь на основании слухов, выпущенных лицом, близко стоящим к охранной полиции, было возбуждено дело о привлечении меня к ответственности за распространение мною клеветнических слухов про мирового судью второго участка Печерского уезда. Петергофа, кото-

рый судит, якобы, за взятки. Дело это было прокурором прекращено, так-как таковых слухов я не распространял.

2) В конце февраля месяца сего года по доносу полиции с явной целью причинить мне материальный ущерб и неприятности, по распоряжению исполняющего обязанности министра внутренних дел, генерала Соотса был выслан в срочном порядке из пределов Печерского уезда мой единственный в торговом моем деле служащий С. Лобанов за то, что его, будто бы, могут использовать в политических целях другие лица. Между тем как за ним лично никакой вины не было, что и подтвердил сам министр внутренних дел Гюнерсон, к которому я обратился потом по сему поводу за справкой.

3) Политическая полиция поручила за мною слежку лицу, за которого в компенсации за это выступала свидетелем на его судебном уголовном процессе в его защиту.

4) После перевыборов в Изборское волостное собрание, состоявшихся 8. и 9-го мая и давших снова перевес левому объединению, стали распространяться слухи, что там должна будет в скором времени разыгаться сцена на политической подкладке, в которую необходимо вовлечь и меня.

5) В 20-х числах апреля по предписанию помощника комиссара политической полиции Печерского уезда явился ко мне на квартиру в Изборске чиновник политической полиции Зимберг в сопровождении констабля Г. Крюналь и предъявил мне обвинение в возбуждении населения против правительственной власти, и о распространении ложных слухов о бедственном положении населения Печерского края, заявив: Признаю-ли я себя виновным в том, что 1-е) 15. ноября прошлого года в Изборске на общественном собрании устроенном Изборским отделением соц. раб. партии Эстонии я, разъясняя закон о безхозяйственных землях, советовал подавать прошение в министерство земледелия с ходатайством о скорейшем проведении этого закона в жизнь, 2-е) в том, что я предлагал собрать сведения о неурожае и на основании собранных данных хлопотать о правительственной помощи, что 3-е) на собрании 3-го апреля сего года в том-же помещении я, информируя собрание о работах Государственного Собрания, говорил, что театрам „Эстония“ и „Ванемуйне“ отпущено по государственной смете субсидия, а рабочему

и русскому театрам нет, и что 4-е) я говорил, что на постройку кирхи в Печерах правительством отпущено 4.000.000 марок.

Господа члены Государственного Собрания, я нахожу, что подобные действия чинов полиции не могут отвечать основным законам нашей свободной демократической республики и являются беззаконным вторжением в общественную работу народных представителей.

11. Ärimaksu Rahaasjanduse komisjoni aruandja seaduse muutmise seadus — E. Sulg.
II lugemisel. Seaduseelnõu võetakse nähtava enamusega muutmatault vastu.

Ärimaksu seaduse muutmise seadus.

Отсекохесте maksude seaduse § 435. kaotab maksvuse ja §§ 419, 421, 429 ja 434 muudetakse ja pannakse maksma järgmiselt:

§ 419. Jaoskonna ärimaksu komitee seisab koos järgmistest liikmetest: maksuinspektor või tema abi, üks esitaja aktsiisivalitsuse poolt, üks esitaja linnavalitsuse poolt, kui maksujaoskonda ainult linn kuulub, kui maksujaoskonda ainult mitu linna, siis iga linnavalitsuse poolt üks esitaja, kui maksujaoskonda ainult maakond kuulub, siis üks esitaja maavalitsuse poolt, segajaoskondades üks esitaja iga linnavalitsuse ja üks maavalitsuse poolt vastavate linna- või maavalitsuste nimetusel, ja maksu maksjate hulgast valitavaist esitajaist.

Linna- ja maavalitsuste esitajateks ei või olla isikud, kes ise või kelle abikaasa või perekonnaliikmed ärimaksu maksjate hulka kuuluvad. Jaoskonna ärimaksu komitee koosolekuid juhatab maksuinspektor, tema äraolekul maksuinspektori abi.

§ 421. Jaoskonna ärimaksu komitee liikmed maksu maksjate hulgast valitakse linnavolikogude, maavolikogude ja kaubandus-tööstuskoja poolt järgmisel arvul: maksujaoskondades, kuhu ainult linn kuulub, linnavolikogu poolt kolm ja kaubandus-tööstuskoja poolt kolm, maksujaoskondades, kuhu ainult maakond kuulub, maavolikogu poolt kolm ja kaubandus-tööstuskoja poolt kolm, segajaoskondades, kuhu jaolt linn või linnad ja jaolt maakond kuulub, linnavolikogu või volikogude ja

maavolikogu poolt kokku kolm ja kaubandus-tööstuskoja poolt kolm liiget. Segajaoskondades määrab rahaminister kindlaks, kuipalju maksjate esitajaid maavolikogu ja kuipalju linnavolikogu, või kui jaoskonnas rohkem kui üks linn, iga linnavolikogu poolt valida tuleb.

Kui valitud liikmed ei vasta kaubandus-tööstuskoja seaduse §§ 10. ja 17. tingimustele, siis võib otsekoheste maksude peavalitsus 14 päeva jooksul üksikute kandidaatide vastu avaldada protesti tähendatud asjaoludest teada saamisest arvates.

Kui asutused, mis valivad liikmeid, otsekoheste maksude peavalitsuse protestiga nõus ei ole, siis lahendab asja lõpulikult rahaminister.

Kui protesti kohta vastuvaidlusi ei ole või kui vastuvaidlused rahaministri poolt on tähele panemata jäetud, siis valitakse uued liikmed nende asemele, kelle vastu protest oli tõstetud.

Jaoskonna ärimaksu komitee liikmed, kes ei ole ilma ette teatamata osa võtnud kolmest üksteisele järgnevast istungist, loetakse lahkunuteks ja nende asemele astuvad komitee liikmete asemikud nimekirja järjekorras. Komitee liikme puudumise ajaks kutsutakse istungile asemik.

§ 429. Liikmed maksjate hulgast ja nende asemikud valitakse kolme aasta peale võimalust mööda mitmesuguste äriliikide ja muude töönduste esitajatest.

Iga aasta tähendatud isikute ametiaja algusest arvates lahku igast liigist üks kolmandik liikmetest: esimesel kahel aastal liisu läbi, pärast aga valimisevanuse järgi.

Lahkunud võivad uuesti valitud saada.

§ 434. Jaoskonna komiteede koosolekud kutsutakse kokku nende esimeeste poolt ja loetakse seaduslikkudeks, kui neist peale esimehe võtab osa mitte vähem kui kaks liiget.

Kutsed linnas elavatele jaoskonna komitee liikmetele antakse postile hiljemalt kolm päeva enne istungit — väljaspool linnu asuvatele liikmetele — hiljemalt üks nädal enne istungit.

(Hüüded: Lõpetada!)

Juhataja **R. Penno**: Ettepanek on tehtud, koosolek lõpetada. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on ettepanek vastu võetud. Lõpetan koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 19.

Algkirjale alla kirjutanud:

Riigikogu abiesimees **R. Penno**.

Abisekretär **J. Piiskar**.

